

Landslaget for lokalaviser
Kongens gate 14
0153 Oslo

Telefon 452 89 111
lla@lla.no
www.lla.no

Organisasjonsnummer
969 970 864 MVA

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
P. b. 8005 Dep
0030 Oslo

lovavdelingen@jd.dep.no

Høring: Forslag om endringer i reglene om offentlige kunngjøringer i sammenslutningsrettslige lover og i enkelte andre lover mv.

Landslaget for lokalaviser (LLA) er interesseorganisasjonen for ca 110 av landets lokalaviser, særlig de lokale fådagersavisene. Våre aviser har et samlet opplag på rundt 370.000, noe som betyr at de leses av over en million innbyggere og næringsdrivende i bygder, bydeler og tettsteder i store deler av landet.

Alt i alt kommer det ut rundt 150 såkalte fådagersaviser i Norge, altså aviser som publiseres en, to eller tre ganger i uken. Disse har et samlet opplag på ca 670.000 og dermed trolig rundt to millioner lesere.

Utover den ukentlige nyhetsdekning av samfunnslivet, næringslivet og kulturlivet, er lokalavisene våre særlig opptatt av lokaldemokratiet og lokalt engasjement. Lokalavisene er dessuten en naturlig og godt brukt mediekanal for lokale kremmere, handelskjeder og ikke minst organisasjoner og kommunal forvaltning og andre offentlige instanser sine kunngjøringer. Lokalavisene har ofte meget sterk utbredelse i lokalsamfunnene og avisene blir gjerne sett på som ledende lokale oppslagstavler, hvor også annonser og kunngjøringer får stor oppmerksomhet og blir godt lest.

Vi har med bekymring lest Justis- og beredskapsdepartementet sitt høringsnotat om endringer i reglene rundt offentlige kunngjøringer, og avgir herved vår høringsuttalelse med merknader.

I våre innspill legger LLA og lokalavisene delvis til grunn Grunnloven og Offentleglova sine intensjoner, delvis den praktiske kost-nytte-effekten Brønnøysundsregistrene og andre offentlige etater har av å bruke lokalavisene for å nå ut med budskapet sitt.

Om prinsippene:

Vi tillater oss først å sitere fra Grunnlovens paragraf 100:

«Ytringsfrihed bør finde Sted.

Ingen kan holdes retslig ansvarlig for at have meddelt eller modtaget Oplysninger, Ideer eller Budskab, medmindre det lader sig forsvare holdt op imod Ytringsfrihedens Begrundelse i Sandhedssøgen, Demokrati og Individets frie Meningsdannelse. Det retslige Ansvar bør være foreskrevet i Lov.

Frimodige Ytringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand ere Enhver tilladte. Der kan kun sættes slige klarlig definerede Grænser for denne Ret, hvor særlig tungtveiende Hensyn gjøre det forsvarligt holdt op imod Ytringsfrihedens Begrundelser.

Forhaandscensur og andre forebyggende Forholdsregler kunne ikke benyttes, medmindre det er nødvendigt for at beskytte Børn og Unge imod skadelig Paavirkning fra levende Billeder. Brevcensur kan ei sættes i Værk uden i Anstalter.

Enhver har Ret til Indsyn i Statens og Kommunernes Akter og til at følge Forhandlingerne i Retsmøder og folkevalgte Organer. Det kan i Lov fastsættes Begrænsninger i denne Ret ud fra Hensyn til Personvern og af andre tungtveiende Grunde.

Det paaligger Statens Myndigheder at lægge Forholdene til Rette for en aaben og oplyst offentlig Samtale.»

Det er særlig nest siste og siste ledd LLA mener også bør være bakteppet når Justis- og beredskapsdepartementet nå vurderer omlegging av reglene for offentlige kunngjøringer: Det hviler et klart ansvar på staten og offentlige instanser å sørge for at folk på en god måte får tilgang til nødvendig informasjon og innsyn i de rettigheter og plikter man har.

Den samme føringen kommer frem i Stortingsmelding nr 57 (2000-2001) I Ytringsfrihetens tjeneste, hvor det blant annet sies at ... «når det gjelder annonsering av lover og kunngjøringer er imidlertid regjeringen enig med utvalget i at det er nødvendig å sikre at denne informasjonen når ut til alle. Regjeringen legger til grunn at inntil videre er det bare gjennom dagspressen at man kan sikre allmen tilgang til slik informasjon»...

Og til slutt; i formålet til Offentleglova heter det:

«Formålet med lova er å leggje til rette for at offentleg verksemd er open og gjennomsiktig, for slik å styrkje informasjons- og ytringsfridommen, den demokratiske deltakinga, rettstryggleiken for den enkelte, tilliten til det offentlege og kontrollen frå ålmenta. Lova skal òg leggje til rette for vidarebruk av offentleg informasjon.»

Alt dette minner oss om at det er et bærende prinsipp at innbyggerne skal få enkel tilgang til relevant informasjon. Det skal ikke være nødvendig for folk å måtte aktivt oppsøke informasjon fra det offentlige. Derimot bør staten, kommunene og offentlige instanser som ønsker å kunngjøre noe, selv

legge enkelt til rette for det - slik at informasjonen når frem til innbyggerne på en effektiv måte, det være seg overfor privatpersoner eller bedrifter.

Om avisenes utbredelse og praktiske konsekvenser:

Det gleder oss at Justis- og beredskapsdepartementet i høringsnotatet om offentlige kunngjøringer selv påpeker at kunngjøringsreglene er utformet for å nå personer og sammenslutninger som ikke nødvendigvis på forhånd kan vite at de har interesse av varslet - og at departementet mener at dette prinsippet fortsatt bør legge føringer for utformingen av reglene for kunngjøring.

I lys av dette mener vi helt klart at norsk dagspresse og papiravisene fortsatt er den aller beste kanalen for å oppfylle intensjonene om å få ut nyttig informasjon til befolkningen. Vi legger til grunn blant annet at norske aviser fortsatt blir lest av folk flest. I følge Statistisk Sentralbyrå leser rundt to tredjedeler daglig en avis. I følge TNS Gallup leser 7 av 10 innbyggere over 12 år en papiravis hver dag. Norsk Opplagskontroll sine tall viser dessuten at lokalavisenes opplag fortsatt er stabilt.

Også vi i LLA, særlig i samarbeid med Norfakta Markedsanalyse, gjennomfører med ujevne mellomrom egne undersøkelser om folk sin lesing av lokalaviser. Vi ser da at interessen for kunngjøringsannonser og andre annonser i lokalavisen fortsatt er meget stor.

Det er heller ikke uvanlig at en lokalavis blir lest av 80-90 % av befolkningen i en kommune.

Alt dette viser at papiravisene fortsatt står meget sterkt i befolkningen - og at det både er gode prinsipielle og gode praktiske og lønnsomme grunner til å fortsatt bruke avisene til kunngjøringer.

LLA er særlig opptatt av at privatpersoner og småbedrifter i bygder, bydeler og tettsteder får med seg kunngjøringene fra blant annet Brønnøysundregistrene. At nettopp disse gruppene, som departementet selv påpeker, får kreditorvarsler og andre kunngjøringer på en lettfattelig måte, kan for mange være av stor økonomisk betydning.

Å erstatte publiseringen av kunngjøringene i avisene med kun publisering på Brønnøysundregistrene og Norsk Lysingsblad sine nettsider, og/eller elektronisk abonnementsordning, vil trolig være en svært uheldig svekkelse av privatpersoner og småbedrifters tilgang på nevnte kunngjøringer.

Vi er også redde for at departementets endringsforslag 2; en forenkling av kravene til papiravis-kunngjøringer, vil slå uheldig ut. Skal kunngjøringene ha sin misjon, må de naturlig nok være så fylldiggjørende at mottakerne ser at de er relevante. Bare ved å være informative og konkrete nok, kan vi forvente at privatpersoner og bedrifter vil oppfatte budskapet og foreta en aktiv handling etter å ha mottatt informasjonen. Å ha to kunngjøringer i avisene, med en ukes mellomrom, som i dag, er dessuten sannsynligvis en god og effektiv måte å sikre seg at budskapet når frem til mottaker på.

Vi kan derfor heller ikke se at endringsforslag 2 vil oppfylle de krav og forventninger offentligheten har til å bli informert om det vi skal.

Om diskrimineringen av borgerne i enkelte kommuner:

Avslutningsvis vil vi benytte anledningen til å påpeke en stor urimelighet som en del av befolkningen opplever i dag: Rundt 70 av landets lokalaviser utgis i kommuner som ikke har næringsgrunnlag nok til å komme ut mer enn en gang i uken. Disse ukeavisene har rett nok ofte svært stor husstandsdekning og dermed stor utbredelse blant folk i sine kommuner - men på grunn av de midlertidige retningslinjene for statens annonsering i dagspresse, blir ikke disse ukeavisene brukt til kunngjøringer og mye annen offentlig annonsering. Dette er en diskriminering av en stor del av befolkningen, da innbyggerne som sokner til disse områdene, ikke får statens kunngjøringer i sin avis, selv om den i høyeste grad er alminnelig lest på stedet.

Denne uheldige praksisen, som blant annet skyldes at statens retningslinjer for annonsering merkelig nok så langt ikke er harmonisert med statens eget regelverk for produksjonstilskudd til de samme aviser, bør snarest mulig rettes opp i. Mediestøtteutvalget (NOU: 2010:14) tok da også opp spørsmålet om å fjerne denne forskjellsbehandlingen av ukeavisene. Vi siterer:

«Statens annonsepolitikk har i dag en indirekte uheldig virkning ved at det gjennom listen til Direktoratet for forvaltning og IKT legges begrensinger på hvor staten kan annonsere. Ukeavisene er ikke listeført og kan ikke motta statsannonser. Det foreslås at slike begrensinger oppheves.»

LLA har arbeidet med denne skeivheten i lengre tid og vi er gladelig nok kjent med at Kulturdepartementet i et brev til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) av 28. november i år (ref: 12/4406 ME/M2 LAB:elt), oppfordrer FAD til å vurdere LLAs henvendelser om saken.

I anledning denne høringen om reglene for offentlige kunngjøringer, vil vi også oppfordre Justis- og beredskapsdepartementet om å medvirke til at det diskriminerende annonseregelverket nå blir endret, slik at også landets lokalaviser som kommer ut en gang i uken, kan brukes til offentlige kunngjøringer. Slik kan både urimeligheten fjernes og Brønnøysundregistrene og andre offentlige etater nå enda bedre ut til et enda bredere lag av befolkningen, uavhengig av privatpersoner og småbedrifter sin kommune-tilhørighet. Dette er i alle sin interesse.

Oppsummering:

1: Å avvikle dagens regler om kunngjøring i papiraviser, eller forenkle reglene om avis-kunngjøringer, vil være et klart tilbakeblikk for privatpersoner og småbedrifter sin mulighet til å få med seg viktig informasjon og kunngjøringer fra Brønnøysundregistrene og andre offentlige institusjoner.

2: Staten må fortsatt ha regler og annonsepraksis som gjør at innbyggerne enkelt får relevant informasjon, uten selv å måtte aktivt oppsøke denne.

3: Staten må fortsatt bruke papiraviser til sine kunngjøringer, delvis av prinsipielle årsaker, men også fordi de vitterlig er en effektiv og nyttig formidlingskanal. Vi anbefaler derfor Justis- og beredskapsdepartementet å legge bort både endringsforslag 1 og 2.

4: Justis- og beredskapsdepartementet bør medvirke til at også ukeavisene kan benyttes til kunngjøringer og annen statlig informasjon.

Utover dette vil også vi i Landslaget for lokalaviser (LLA) slutte oss helt og holdent til den høringsuttalen som i sakens anledning er gitt i fellesskap av Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening, Mediebedriftenes Landsforening og Norsk journalistlag.

Vi ønsker Justis- og beredskapsdepartementet lykke til videre med høringsarbeidet - og står gjerne til departementets disposisjon dersom dere har spørsmål eller ønsker ytterligere innspill.

Oslo, 7. desember 2012

Vennlig hilsen
Landslaget for lokalaviser

Rune Hetland, generalsekretær

Geir K. Hus, informasjonssjef
Direktetelefon 452 89 333
geir@lla.no